
Słowo od Redakcji

Publikacja szóstego numeru „Załącznika Kulturoznawczego” idzie w parze z istotnymi zmianami, związanymi w szczególności z zaliczeniem naszego periodyku do grona czasopism punktowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, co przyjęliśmy z wielką satysfakcją. Ponadto od tego roku będzie to czasopismo naukowe Instytutu Nauk o Kulturze i Religii, w który przekształcił się dotychczasowy Instytut Filologii Klasycznej i Kulturoznawstwa, działający na Wydziale Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Oddajemy w Państwa ręce kolejny numer tematyczny. Tym razem powstał on we współpracy Redakcji z Katedrą Historii Kultury i Muzeologii (WNH UKSW) i poświęcony jest zagadnieniom szeroko rozumianego wzornictwa. Celem, który od początku przyświecał selekcji materiału do działu zatytułowanego „Design – teoria, praktyka, interpretacje”, było ukazanie możliwie najszerszego potencjału badawczego, jaki prezentują kwestie związane z projektowaniem w ujęciu historycznym, teorią estetyczną i krytyką wzornictwa, socjologią oraz promocją designu.

Dział rozpoczyna artykuł Alicji Głutkowskiej-Polniak, podejmujący problem odpowiedzialności estetyczno-etycznej designu, a właściwie – jego twórców. Teoretyczny namysł nad tą kwestią ukazuje główne wyzwania, jakim musi sprostać ta młoda i dynamiczna dziedzina. Kolejne cztery teksty przybliżają zagadnienie genezy i rozwoju wzornictwa w Polsce. Pytania o korzenie polskiego designu i jego rolę w kształtowaniu tożsamości narodowej stawia Anna Kostrzyńska-Miłosz. Z kolei Agata Wójcik omawia zakres i sposób funkcjonowania Towarzystwa Polska Sztuka Stosowana – kolektywu artystycznego, którego celem była popularyzacja rodzimych projektów oraz stworzenie środowiska pracy twórczej. Tekst ukazuje zarówno artystyczny, jak i ekonomiczny aspekt działalności wskazanej w tytule instytucji. Okres realizmu socjalistycznego i jego wpływ na kształtowanie się estetyki wzorniczej przedstawiony został w artykule Elżbiety Kal. Autorka, opierając się na krytyce artystycznej wybranego okresu, prezentuje główne założenia i postulaty systemowo determinujące ówczesne tendencje wzornicze. Ostatnim szkicem eksplorującym meandry polskiego designu jest artykuł Anny Feliks, w którym autorka omawia związki między rzemiosłem

---

a masową produkcją, podejmując aspekty mało rozpoznane w badaniach nad polskim designem XX wieku.

Kolejne dwa teksty dotyczą zagadnień genezy i początków wzornictwa przemysłowego, a także wystroju wnętrz na Litwie. Temat ten, choć bogaty w zasoby archiwalne, nie doczekał się do tej pory obszernego omówienia w języku angielskim. Artykuł Aistė Dičkalnytė ukazuje początki projektowania przemysłowego w dziedzinie meblarstwa, drugi zaś, autorstwa Liny Preišegalavičienė, przybliży styl i wyposażenie wnętrz litewskich w okresie międzywojennym.

Na sekcję zamykającą rozważania o designie składają się artykuły traktujące o szeroko pojętym wzornictwie w perspektywie międzynarodowej. W pierwszym z nich Irma Kozina kreśli wizję utopii obecne w pracach amerykańskiego projektanta, Normana Bel Goddesa. Drugi, autorstwa Marty Kargól, ukazuje wzornictwo w kontekście projektowania ubioru i podnosi kwestię niderlandzkiego stroju regionalnego oraz jego wpływu na obecnie powstające projekty słynnych domów mody. Projektowanie sztucznej biżuterii, jak i tematykę powtarzalności i dostępności wzorów omawia z kolei Agata Lipczik. Część tę wieńczy artykuł Anny Wiśnickiej – będącej zarazem redaktorką całego działu tematycznego numeru – która przybliży holistyczny model promocji wzornictwa na przykładzie działalności fińskich i międzynarodowych instytucji.

Teksty składające się na rubrykę tematyczną ukazują wielowymiarowość i multidyscyplinarność współcześnie prowadzonych badań nad designem. Autorki zamieszczonych tu prac – poza klasycznym ujęciem analizy historycznej wywodzącym się jeszcze z nauk o sztuce – wykorzystują metodologię badawczą krytyki artystycznej, socjologii, kulturoznawstwa oraz marketingu i *public relations*. Daje to możliwość dostrzeżenia potencjału badawczego w dziedzinie designu, który najpełniej realizuje się poprzez dyskursy wielu dyscyplin.

Istotną część szóstego numeru „Załącznika Kulturoznawczego” stanowi kilkanaście tekstów zamieszczonych w pozostałych działach: tradycyjnie proponujemy Państwu: „Varia”, „Fotoesej i okolice”, kolejną część „Chronometru” – autorskiej rubryki prof. Jana Zielińskiego, a także „Komentarze. Opinie. Głosy” oraz „Wywiad” (tym razem jest to rozmowa z Krzysztofem Zanussim, skupiona w szczególności na kwestiach związanych z najnowszą twórczością reżysera). Niektóre spośród artykułów – na

---

przykład te składające się na dział „Dociekania kulturologiczne”: rozprawy Anny Marii Tomczak o Wielkim Pożarze Londynu w 1666 roku i Małgorzaty Jankowskiej o tegorocznym pożarze katedry Notre Dame – zazębiają się tematycznie, implikując nieoczywiste pytania i otwierając niekiedy nowe perspektywy problemowe. Twórczość Krystiana Lupy jest z kolei tematem nie tylko jednego z tekstów zamieszczonych w dziale „Interpretacje” (autorstwa Katarzyny Gołos-Dąbrowskiej, skupiającej się na realizacjach scenograficznych), ale także „Aneksu” (rozprawy Sylwii Merk o antropologiczno-filozoficznych wymiarach twórczości polskiego reżysera teatralnego).

Serdecznie zachęcamy do lektury całości numeru, mając nadzieję, że zapewni ona Państwu prawdziwą przyjemność intelektualną. Wyrazy najszerszej wdzięczności kierujemy jak zawsze nie tylko do naszych Autorów, ale i do Recenzentów – Państwa wkład w istnienie i rozwój naszego czasopisma jest zawsze nieoceniony i trudny do wyrażenia słowami.

Redakcja